

HELSUS

POLICY DIALOGUES

MAALISKUU: Yhteiskunnallinen eriarvoisuus sekä syrjäytyminen ja yhteiskunnallinen osallisuus

Tilaisuus 13.3., esittelijöinä Petra Elomaa (Kela) ja Markus Seppelin (STM) ja kommentaattoreina Heikki Hiilamo ja Hanna Wass Helsingin yliopistosta

Yleisesti suurinta osaa indikaattoreista pidettiin hyvinä. Keskustelua herätti kuitenkin se, kuinka tunnistetaan ilmiöt kvantitatiivisten indikaattorien takana. Yhdistelmä subjektiivisia ja objektiivisia indikaattoreita mittaa ilmiötä parhaiten. Lisäksi todettiin, että Suomessa on jo paljon hyviä järjestelmiä jotka ehkäisevät eriarvoisuutta ja syrjäytymistä, ne täytyy saada vain toimimaan paremmin. Pohjoismaisen hyvinvointivaltion ylläpitäminen on paras keino eriarvoistumista vastaan. Laatikot kertovat päähuomiot indikaattoreittain. Keskustelun yhteenvetoa voi myös lukea täältä: <https://edu.flinga.fi/s/EUKTRCZ>

Tuloerot (Gini-kerroin, pienituloisuusaste, pienimmän ja suurimman kymmenesosan tulokehitys)

Erityisesti Gini-kerroin todettiin hyväksi mittariksi, varsinkin täydennettynä pienituloisuusasteella. On tärkeä katsoa pitkän aikavälin kehitystä, tuloerot ovat pysyneet samalla tasolla viimeiset kymmenisen vuotta mutta ne ovat huomattavasti korkeammalla tasolla kuin aikaisemmin. Lisäksi muistutettiin, että näissä indikaattoreissa tuloja mitataan kotitaloustasolla, ja on vaikea vetää johtopäätöksiä sukupuolten tuloeroista, jotka kuitenkin tulisi ottaa huomioon. Myös varallisuuseroille tarvittaisiin indikaattori.

Perustoimeentulotuen saajien määrät ja alueellinen jakautuminen

Tämä indikaattori onnistuu mittaamaan köyhyyttä, mutta sen ongelmana on suuri kuukausittainen vaihtuvuus toimeentulotuen saajien määrässä, esimerkiksi kesäisin monet opiskelijat ovat toimeentulotuen varassa. Oleellisempi mittari olisi pitkäaikaisesti (10-12kk/v) tukea saajien määrä. Lisäksi alueelliset vaihtelut ovat suuria, ja keskiarvoja tärkeämpää olisikin tärkeää tarkastella eri ryhmiä.

Nuorten aikuisten (18-25 -vuotiaiden) tyytyväisyys elämäänsä, Työn tai koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret, Syrjinnän tai yksinäisyyden kokemus

Nuorten aikuisten (18-25 -vuotiaiden) tyytyväisyys elämäänsä on subjektiivinen hyvinvoinnin mittari, ja sellaisenaan tärkeä. On hyvä huomata, että myös hyvin huonossa asemassa oleva ihminen voi olla tyytyväinen, jos hänellä ei ole toivoa paremmasta tai puuttuu näköaloja muutoksesta. Todettiin, että oma kokemus ja mitattu tieto eivät välttämättä kerro samaa asiaa. Tutkimuksissa on selvinnyt, että vain 3% suomalaisista nuorista kokee olevansa kokonaan syrjäytynyt. Yksinäisyys on merkittävä sosiaalinen ongelma. 15-20% kaikista suomalaisista kokee itsensä yksinäiseksi joskus tai usein.

Nuorten luottamus yhteiskuntaan ja sen tulevaisuuteen

Tutkimusten mukaan nuoret luottavat poliittiseen päätöksentekoon vähemmän kuin vanhemmat, mutta etenkin koulutustaso ja sosioekonominen asema vaikuttavat. Nuorten aikuisten luottamus tulevaisuuden toimeentuloon on laskenut huomattavasti viime vuosina. Yksi kolmas osa köyhyysriskin uhan alla olevista on nuoria.

Kiintiöpakolaisten määrät ja turvapaikanhakijoiden/myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden määrät

Tämä indikaattori herätti keskustelua siitä miksi se on sisällytetty mittamaan yhteiskunnallista eriarvoisuutta. Enemminkin voisi kysyä kuinka pakolaiset täällä voivat, kuin katsoa pakolaisten määrää.

Äänestysaktiivisuus ja Suomen kehitys Corruption Perceptions- ja World Press Freedom -indekseillä

Äänestysaktiivisuus heijastaa ihmisen arvoja sekä henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Perhetausta ja vanhempien äänestyskäyttäytyminen vaikuttavat suuresti äänestysaktiivisuuteen.

Keskustelua herätti etenkin se, että mediassa tulisi olla nykyistä suurempi vähemmistöjen edustus, ja "median monimuotoisuus" olisikin lehdistön vapaus-indeksiä parempi mittari. Lisäksi korruptiota on vaikea mitata, ja se ymmärretään eri tavoin eri maissa - myös "hyvä veli"- verkostot ovat korruptiota, eivät vain lahjukset.